

ELŐ-SZÓ Kisbíró helyett

Előszállás Nagyközség
Önkormányzatának
kiadványa

IX. évfolyam 2. szám

2020. május

Előszállást köszöntve áldom a sorsom:

A megszépítő idő - míg írom e tósztot -
Repül! Harcos, bohém volt... akár egy álom!
Küzdelmes, átgondolt?... múlását sajnálom.

Száll, csapong a gondolat: komótosan, lustán...
Emlék után tapogat: tanyahelyen, pusztán...
Az emlék? Óv, gyógyít, lelket inhalál.
Múltat, sorsot őriz, mint egy sziklavár...
Mert nem az vagy, amit saját tükröd mutat!
Közösség hangja szab helyes irányt, utat.

Forrásvíz, szertelen, csacsogó kis patak
zsombék közt, csörgedezve suhan... Völgy-tavak
szélén vad iszik, ösztönösen, mint a vak...
Szaglászik, zörejt hall, fülel, körbepillant...
Méhzsongásos csend,... édes akácillat...
Báronyos, mézízű lég... mindenem átjárja...
Biztató hitet tölt kétkedő árvákba...

Hány emberöltő közös hite, reménye
Tükröződik sorsomban? Tarka emlékek
Rajzolnak elem egy fogalmat: Előszállást...
Elnyúlok a fűben... Lelkemben a múlttal
diskurálok: az átélttel, a tanulttal...
Itt: hon vagyok! A Föld mágnes vonalai
rendezik életem kusza fonalait...

Míg a kíváncsi, idegen földön zihál,
Addig - óvón - ölel engem e hazai táj.
Nagyravágó? Külhonban hamis álmod kerget.
E hon: történelmet, jövőt egyben perget...
Nincsenek óriás hegyek, sziklás bércek,
De van beszédes hely: Koplaló, Kökényes...
Szabadságot jelent a végtelen róna,
Mit a lélek vígan, álmodozva róhat...

Keserv- és örömkönnyek,
váltakozva előtörnek...
Megbecsülöm amit az isten adott,
Az Ő képére formálok tájat, lakot...
Nem „melldöngetős”, régi a mi szerelmünk,
E földdel egymásról semmit sem felejtünk...
Hely, melyet szelíd felhő árnya simogat:
- Újult természetet és hősi sírokat...-
Hó-pára: csodál, bámul Tűzokra, lapályra...
Visszajár, ölelkezik emberrel s a tájjal...

Sanyarú sorsok is édes emléket szülnek!
Vidámak, búsak... egymásnak feszülnek...
S a semmiből vágyakat, álmokat szönek...
Embert formázó, szokásból kitekintőket...

Én úton-útfélen mindenből okultam,
A nyolc osztályt még itt bandukoltam...
Paraszi észből csak a józanság vész el,
mikor gyárban paroláztam géppel, ércel...
Mint kivet kutya: hajnal tájt törtem az utat.
Lihegve, kapkodva: ha fűtyült a vonat...
Orrba csapott a szénfűst, a Vasmű szaga...
Biztatott a remény: este megyek haza...

Majd a földet túrtam, egyéniben, csoportban.
Vonzó anyaföld! Pirulva, visszalopóztam.
Tisztellek, és te hálásan szerettél...
Gondosan vettem, bőséggel etettél...
Ha vétettem: új évben új esélyt adtál.
Hozzám türelmes, megértő maradtál...
Éltem nem oly víg, törekvő, mint valaha volt...
Bent az emlék újra ébredő dallama forr...

Fiatalságom képe ködként feldereng,
Míg tohonya elmém régmúlton mereng...
Ím: sportpálya, ahol ifjan csatangoltam,
jó hírnévért, csapatban, labdát rúgtam.
E helyt fogant - barátságból - hű szerelmem,
Koronája kettő, rátermett gyermek lett.

Életem: nagy kaland (a semmihez mérten).
Vele a „mindenség” közelébe sem fértem...
Fejem fedi már a kor ezüst koszorúja...
Már felejtik nevem... a kortársak múlnak.
A munka, nem tett tönkre: bármily kevés
Feldob! Nem tör le: csak a semmittevés...

„Előszállás”-ban a magam képét keresem...
Magam múltjában Előszállást szeretem.
Szerettem - ha nem is kérte -
Szerettem, most küzdök érte:
Így lesz hosszú, élhető jövőképe...

Nyúl Mihály

Kedves Falumbeliek!

A legutóbbi újság megjelenése óta – hogy is mondjam... – egy kicsit megváltozott a világ körülöttünk. Ennek ellenére úgy gondoltuk, hogy az újság kiadását nem toljuk el, az élet nem állt meg, az idő szalad tovább.

A rendkívüli helyzet kapcsolatban csak a köszönetemet tudom kifejezni a település lakosságának, hogy ilyen fegyelmezetten betartották a meghozott szabályokat. Köszönöm azok munkáját, akik az egészségügyben, szociális területen helytálltak, és még helyt is állnak (orvosok, asszisztensek, házi segítségnyújtók, család gondozók stb.). Azok segítségét is köszönöm, akik fizikai vagy anyagi támogatásukat ajánlották fel. Hozzám nem jutott el olyan hír, hogy előszállási lakos megfertőződött volna COVID-19 vírussal, és a településen tartózkodna. Remélem, ez így is marad!

Nagyon bízom benne, hogy a szigorító szabályokat hamarosan feloldják, és mehet minden a régi, megszokott kerékvágásban! Bár úgy gondolom, hogy ez a helyzet elgondolkodtat mindenkit, és talán ráébredünk, hogy pont így nem mehet minden tovább, változtatnunk kell életvitelünkön, megszokásainkon. Még a márciusi testületi megbeszélésen döntöttünk úgy, hogy az ideai Falunap rendezvényünket (május 22–23.) a kihirdetett veszélyhelyzet miatt nem tartjuk meg a tervezett időpontban, és ez idén már nem is kerül megrendezésre. Mindenkinek köszönöm a megértését.

Négy pályázat megvalósítását indítottuk el az elmúlt két hónapban. Ezek közül az egyiket (játsszótér felújítása, fitnesspark

kialakítása) már át is adtuk, és kedvező idő esetén nagy számban használják is. A jövő hónap közepére a könyvtár belseje is teljesen megújul. Kicserélődik a teljes bútorzat egy NKA-as pályázatnak köszönhetően. Elindítottuk az orvosi rendelő és lakás felújítását is. Ha a rendelő kerül sorra, akkor azt időben jelezni fogjuk, hogy hol lesz a rendelés, hogyan szabályozzuk azt.

Több, már megvalósult pályázat elszámolásán, lezárásán is dolgozunk. Ebben az időben két pályázat beadását is tervezük. Az egyik a jelenlegi kistraktorunk helyett, egy új beszerzése, a másik pedig, az óvodaudvar fejlesztése lesz. Belterületi utak portalanítására is szerettem volna pályázni, de az idei évben erre nem lesz lehetőségünk. A polgárőrséggel közösen az iroda felújítására is szeretnénk pályázni.

A kihirdetett veszélyhelyzet miatt nem tudtuk a megszokott módon ünnepelni a húsvétot, és az Anyák napi köszöntések sem valósulhattak meg a hagyományos formában. Engedjék meg, hogy Önkormányzatunk nevében e helyről is, ha utólag is, de minden jót kívánjak az előszállási anyukáknak, nagymamáknak, dédiknek!

Nagyon remélem, hogy hamarosan ismét lehetővé válik a szabad mozgás! Addig is kívánok mindenkinek jó egészséget és kitartást a jelenlegi helyzet elviselésére!

Farkas Imre
polgármester

Új fitnessparkkal is bővült a megújult játszótér

Egy közel négyéves álom valósult meg, amikor Márok Csaba, a Mezőföldi Híd Térségfejlesztő Egyesület elnöke jelenlétében, 2020. május 5-én, a település szívében átadásra került a fitnesspark.

Önkormányzatunk még 2018 tavaszán pályázatot nyújtott be a Mezőföldi Híd Térségfejlesztő Egyesülethez játszótér fejlesztésére. A pályázat keretében a meglévő játszótér fából készült eszközei elkorhadt részeinek kicserélése, átfestése és összeszerelése történt meg (még a tavalyi évben), valamint új fitnesspark kialakítása is megvalósult.

A pályázat támogatottsága 100%-os, de Önkormányzatunknak az elnyert 8 millió 067 ezer forinthez 800 ezer forintot

még hozzá kellett tennie, mivel a 2018-as árak 2020-ban már nem voltak érvényesek, valamint a műszaki ellenőr díjazását és a tereprendezéshez szükséges föld árát is fedeznünk kellett.

Az új fitnesspark rész is korhatár nélkül használható, de a kisgyerekeknek ajánlott felnőtt jelenléte mellett sportolni. A fitness eszközök elnyúlhatatlannak, ha rendeltetésszerűen használják, ezért kérem, hogy csak arra használjuk, amire készítették azokat. Vigyázzunk rájuk, hogy hosszú ideig hasznukat vegyünk! Nagyon köszönjük a támogatást a Mezőföldi Híd Térségfejlesztő Egyesületnek!

Farkas Imre
polgármester

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Mezőgazdasági
Vidékfejlesztési Alap

A VIDÉKI TÉRSÉGEKBE BERUHÁZÓ EURÓPA

Iskolai hírek

A digitális tanrend rejtelmek

A különböző híreket hallva, figyelve március 15. előtt az iskolánkban is sokat beszélgettünk, gondolkodtunk, mi lesz, hogy lesz. Bezárás? De akkor mi történik az oktatással? Bizonytalanok voltunk. Már nem lehet menni az uszodába, színházba, versenyeket nem tartják meg... és hogyan ünnepeljük március 15-ét? A 7. osztályosok osztályfőnökükkel hetek óta készültek az iskolai és a falusi ünnepségre. Hosszas tanakodás után filmre vettük a műsort, s az iskola tantermeiben vetítettük le a gyerekeknek. Ünneplő ruha, kokárda..., de azért mégis más volt.

És pénteken este jött a hír: digitális oktatás lesz. És van azóta is. Nem könnyű, de mindenki (majdnem) – gyerek,

szülő, tanár – kitart, megoldja, folyamatosan tanul, fejlődik, izzanak a vonalak, időnként túlterhelt a hálózat.

Ki „jár” most az iskolába? A takarítók, karbantartók, iskolatitkár, pedagógiai asszisztens, és én. Az iskola épületében teljes fertőtlenítés, karbantartás, felújítás, kertgondozás és folyamatos ügyintézés folyik. A pedagógusok otthonról tanítanak. Nagy a csend. Várjuk már, hogy mikor telik meg ismét élettel az iskola.

Hogyan élnek meg ezt a helyzetet a gyerekek, szülők, tanárok? Az alábbiakban szólaljanak meg ők!

Mátrai Adél
tagintézmény-vezető

„Én úgy gondolom, elég nehéz a digitális oktatás, főleg, hogy van, amit igencsak nehéz a tanár nélkül megcsinálni.”

(Tóth Evelin, 5. oszt. tanuló)

„Rendkívüli helyzetek rendkívüli erőfeszítéseket igényelnek mindenkitől.”

(Stadlerné Péntek Erika, 5. oszt. szülő)

„Számomra az online oktatás nehezebben megy, mint az iskolában, de van egy jó oldala is, hogy jobban megismerjük a technológiát és élünk vele.”

(Már Annabella, 5. oszt. tanuló)

„Bár kezdetben nehéz volt még csak elképzelni is azt, hogy hogyan is fog működni a digitális oktatás, de véleményem szerint a diákok, a tanárok és a szülők is kihozták a legjobbat ebből a helyzetből.”

(Mészárosné Sipos Veronika, 5. oszt. szülő)

„[Feladat: a dj-vel írandó szavak helyesírása] A szabályt megbeszélve kértem Gergőt, próbáljon meg magától példákat mondani. Az első, ami eszébe jutott: Maradjanak otthon! Azt hiszem, ráérezett!”

(Rózsáné Tóth Ildikó 2. osztályos szülő)

„Gyakran írták a szülők privátban, hogy nekik is tetszett, amit küldtem. ... 1-2 napon belül jöttek a kész feladatok. Ha ritkán nem értettek valamit, bátran kérdeztek.”

(Barta Tímea tanító)

„Március 16-ától nem mehettem iskolába. Anya azt mondta, hogy itthon kell tanulnom. Mivel koránkelő vagyok, már reggel 7 órától elkezdődött a munka, persze csak a szobám rendbe rakása után. Minden reggel megkaptuk a leckét a tanító néniktől és a Misi bácsitól. A tanuláshoz fő segítség a mamám volt. Az írás, olvasás, számolás után jött a tesi óra: kerékpározás, foci, és a legfontosabb a horgászás apukámmal vagy a papámmal. Fogtam egy 10,5 kg-os és egy 15 kg-os pontyot. Délutánonként, ha rossz idő volt, zenét hallgattam, sakkoztam a papával, és társasoztam a húgommal. De most már azért hiányzik az iskola, a 2. osztály és az Éva néni.

Üdvözlök mindenkit innen a karanténból.”

(Sipos Balázs 2. osztályos tanuló)

„Gondolat: Nagyszüleink, dédszüleink meséltek nekünk olyan történeteket a régi időről, amit mi is most megélhetünk. Hirtelen szembesültünk vele. Több időt kell eltöltenünk régi rutinos hétköznapijainkhoz képest. Hiányzik az érintés,

tapintás, szaglás, a szabadság! És szeret-
teink hiánya nyomasztó. Komoly társa-
dalmi krízist élünk meg még sokáig,
mire újra bízunk, és nem félünk egy-
mástól. Szerencsések vagyunk itt, Elő-
szálláson, betartottuk a szabályokat,
tudjuk, hogy összetartozunk, és bízni
fogunk egymásban!”

(Szabó Szabolcsné –
pedagógiai asszisztens)

„Március 15. óta mintha hosszú hóna-
pok teltek volna el, számomra legalábbis
úgy tűnik. Nagy öröm, hogy a gyerekek
lelkesek, és nagyon sok segítséget kap-
nak, kapunk a szülőktől. A rajzra, tech-
nikára és habilitációra készített munká-
kat most az osztályok Facebook csoport-
jaiban „állítjuk ki”. Sokszor megleptek
szorgalmi feladatokkal is, ötletesek, kre-
atívák és igényesek.

Táncsoportunk új táncokkal készül,
ami remélhetőleg nemcsak a táncosok
tetszését nyeri el, hanem a közönségün-
két is. Minden táncnak külön lépéssora
van, amit először zene nélkül kell meg-
tanulni, majd, hogy szépen, egyszerre
menjen zenére, hónapokig gyakorolni.
Már készülünk az őszi bemutatkozásra.”

(Terpóné Molnár Éva tanító)

„Kedves Gyerekek, a kialakult helyzet
miatt sajnó «egyedül» maradtatok,
többetek ténylegesen is, hiszen szüleik-
nek dolgozni kellett menni továbbra
is. De legyetek büszké magatokra,
mert kitartóan tanultok, csináltatok a
feladatokat! Szüleitek is sokat segítenek
nektek a munkájuk végeztével. Pedig a
mostani helyzetben nem könnyű fel-
adat helytállni a felnőtteknek sem,
szinte naponta változnak a dolgok, sok
mindenre figyelniük kell.

Remélem, az idei tanévben visszatér-
hettek még, ha csak egy rövid időre is,
az iskola épületébe, a megszokott kö-

TRÜKKÖK A FELADATOK ELVÉGZÉSÉHEZ

VICCES INFOGRAFIKA A DIGITÁLIS OKTATÁSRÓL

KÉRJ SEGÍTSÉGET!

Próbáld meg segítséget kérni, az osztálytársaid nagyrésze nem fog válni szírián, szóval kezd a szülőddel!

LÉGY KREATÍV!

Ha a feladatnak van egy kreatív része (pl. diavetítés készítése), használd ki, ha az anyagot nem érted, ez meg akkor is szerezhet neked egy 5-öst! (A legtöbbünknek most sok rossz jegye lesz, kellene fog.)

KÖSS ALKUT OSZTÁLYTÁRSAIDDAL!

Próbáld meg megegyezni egy osztálytársaddal, hogy felváltva csináljátok a feladatokat, ha ezt a legeset kibágyod, hamarabb megörülhetsz.

HA MÁS NEM SIKERÜL...

Ha más nem sikerül, fizess valakinek hogy csinálja meg helyetted.

„EGYEDÜL KÖNNYEBB TANULNI”
-SENKI

Készítette:
Szikszay Becca

zegetekbe, hiszen hiányoznak már a barátaitok, társaitok, tanáraitok.

Szülőként szeretném megköszönni a pedagógusok munkáját, hiszen szabaddidejüket sem sajnálva segítenek gyerekeimnek, hogy minél kevesebb hátrány érje őket a kialakult helyzet miatt.”

(Márti néni iskolatitkár)

„... Egész nap dolgozom, tananyagot gyártok, videót veszek fel, ellenőrzök, főzök, néha kimegyek a kertbe, tanulok a gyerekekkel, házimunka... Így telnek a napok...”

„– Minden nap új élethelyzeteket kell teremteni, hogy ne legyen monoton, unalmas.

– Az otthon zárt falai megnyitják a fantázia határtalan útjait.

– Eldönthetjük, mi az, ami igazán fontos számunkra.

– Nehéz úgy elmagyarázni a tanulókat, hogy ne zavarják össze a gyermekket.

– A szülő által elmagyarázott tan-
anyagának sosem lesz akkora tisztelete,
értéke, mintha a pedagógustól kapta
volna a gyermek.

– Az otthon tanulás kényelme nem
pótolja az iskolában szerzett tudást és a
személyes kapcsolatokat.”

(4. osztályos szülő)

„... Jóleső érzés, hogy a szülők nagy
többsége – úgy érzem – próbál pozití-
van kijönni ebből a helyzetből. Nem
volt rá példa, hogy akár «ellenséges»
hangvételű üzenetet kaptam volna. Ud-
variasság, türelem és a hibák javítására
való törekvés – ezt tapasztaltam.”

(Szabó Mihály tanító)

„Az online oktatás, elsősök lévén, az
osztályunk zárt facebook csoportján ke-
resztül indult be. Oda töltöttem fel min-
den reggel a részletesen leírt tananya-
got. A szülők messengeren, ill. e-mail-
ben küldik vissza a napi anyagot. Én
minden nap visszakerem az anyagokat,
mert folyamatosan ellenőrzöm, javítom
a munkákat, hiszen most tanulunk szá-
molni, írni, olvasni. A kezdeti zökke-
nők, félreértések után mostanra szépen
beálltak a dolgok. Készíték videókat is
a gyerekeknek, melyekben elmagyará-
zom a tanulnivalót. Gyakran beszélünk
a kicsikkel messengeren, kapok szívhez
szóló hangüzeneteket, verseket vagy
képeket.

Sokan megfogalmazták már, hogy
mennyi dolga van egy tanítónak, milyen
nehéz lehet nekem, hisz a szülők küsz-
ködnek az 1-2-3 gyermekükkel otthon,
addig én 19 gyermekkel foglalkozom ta-
nórán normál körülmények között.

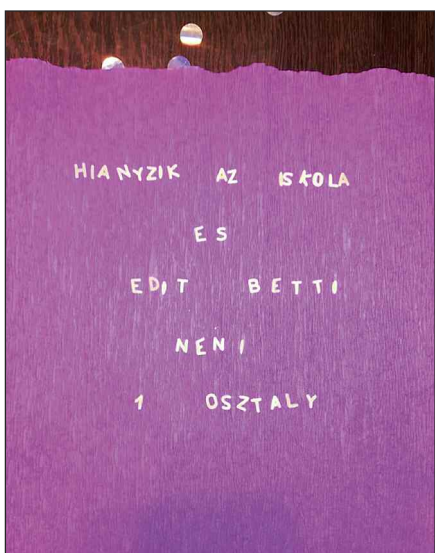
Mindenki, szülők, gyerekek és én is
nagyon várom, hogy újra találkozhas-
sunk, együtt tanuljunk.

A mostani helyzetnek van pozitív ha-
tása is: Sokkal mélyebb kapcsolat alakult
ki egyes szülők és köztem, mint előtte
volt. Több minden kiderül így a gyere-
kekről, amiért nagyon hálás vagyok.”

(Berényi Edit tanító)

Szülőként és pedagógusként a digitális oktatásról...

Mint tudjuk, a gyerekek mindig jobban, hamarabb alkalmazkodnak a váratlan helyzetekhez, mint a felnőttek. Az én kialakult rendszeremben nagy törést okozott az itthonról oktatás. Eleve az, hogy hogyan kellene úgy megoldani az ismeretközlést, hogy elsősorban a gyerekeknek és – nem elhanyagolhatóan – a szülőknek, vagy a gyermekekre vigyázóknak se okozzon nagy problémát a tananyagok megértése, a feladatok elvégzése, visszaküldése. A videóoktatás tűnt a legjobb megoldásnak, és a visszajelzések alapján is úgy tűnik, hogy ezzel tudom leginkább segíteni a megértését az adott tananyagnak. A szülői segítségnek, támogatásnak még nagyobb szerepe lett ebben az időszakban, hiszen most még inkább segíteni, ellenőrizni kell a gyermekeket. Sajnos néhányan

erről megfeledkeznek, és egyes tanulók munkái (kb. az iskolai létszám 7%-a) nem érkeznek vissza.

A magam nevében mondhatom, hogy „gyermekek nélkül” oktatni az egyik legnagyobb kihívás, és nem is szeretném ezt hosszú távon folytatni, a személyes találkozás hiánya, a visszajelzések elmaradása, az interaktív óra „filing”, a mostani helyzetben nem megoldott. Ballagó osztályom van, akikkel természetesen tartom a kapcsolatot, de már rettentően hiányoznak, és félok, hogy ballagni sem tudnak majd úgy, ahogyan azt terveztük. Persze mindig van „B” terv... sőt, még néha „C” is...

Szülőként megélni az itthon-oktatást sem egyszerű... Megnézted? Elolvastad? Érted? Kikészítetted? Lefotóztad? Hány pontos lett? Visszaküldted? Javí-

tottad? – a folyton elhangzó kérdések... ez egy szülőnek sem kis feladat, úgyhogy, aki lelkiismeretesen végzi a dolgát, legyen az tanár, szülő, diák, hatalmas köszönet és elismerés, hogy igenis, ezt is meg lehet oldani, még akkor is, ha néha kicsit bonyolult, életidegen és nehéz! Ez az én véleményem a mostani helyzetről!

Nem szeretnék itt búcsúszöveget írni a nyolcadikos osztályomhoz, mert még reménykedem abban, hogy személyesen, mosolyogva, de könnyek között tudom nekik megköszönni, hogy 4 évig együtt dolgozhattunk, kirándulhattunk, szidhattam őket, ha megérdemelték és segítségemre voltak lelkiileg és fizikailag is. Úgy érzem, általuk kicsit jobb pedagógussá váltam.

(Horváthné Flér Henriett tanár)

Árpád Fejedelem Általános Iskola

2012-2020

 Kovács Árpádné

 Farkas Imre

 Serák Gabriella

 Bertalané Bodri Anikó

 Jákli Ferencné osztályfőnök

 Mátrai Adél tagintézményvezető

 Horváthné Flér Henriett osztályfőnök

 Farkasné Kovács Katalin

 Reichardt Kovács Erzsébet

 Bokor Ferencné

 Reichardt Gergely Alfréd

 Szalai Patrik

 Koskai Blanka Napsugár

 Szemer András

 Szabó Sarolta

 Bálint Rebeka

 Madár Krisztián

 Baranya Márk

 Ujhegyi Georgina

 Kupecz László István

 Prainer Kiara Evelin

 Madár Lilla

 Gönczi Dominik Lóránt

Szép hétvégét kívánunk néni
Szeretnék iskolába menni!!! Igaz, is

Kovács András: A tanár úrról

Gergelyi Béla élete (1897–1971)

Előszállás történetében méretéhez képest viszonylag sok kiemelkedő személy van, akik a maguk módján sokat tettek a faluért vagy az orszáért. Érdekeit előbb-utóbb belátjuk, mikor történelmi távlatból ítéljük meg tevékenységüket: az őket ért hányattatások után a jelenkor teheti személyüket a megfelelő helyre. Így történt Hagyó-Kovács Gyulával is, akit 1945-ben, 30 év jószágkormányzói munkája után – kommunista nyomásra – soha többé nem engedtek vissza Előszállásra, és akinek bünygyi eljárásokkal keserítették meg az életét. Az utókor mégis ítéletet tud mondani munkájáról: sokat tett a faluért és annak fejlődéséért, ezért a falu vezetése díszpolgári címmel jutalmazta.

Úgy gondolom, hasonló bánásmód illette meg egy mára kevésbé ismert személyt is: a katonát, biológust, helytörténészt, amatőr régészt és tanárt, Gergelyi Bélát.¹

Gergelyi 1897. december 2-án született Nagyhársason, akkori nevén Nagy-Lipniken, Szepes vármegyében (ma Velký Lipník, Szlovákia), evangélikus vallású középosztálybeli családba. Édesapja Gergely(i) Pál János,² édesanyja a valószínűleg ruszin származású Chnat Katalin volt.^{3,4} A településen szinte kizárólag ruszinok és szlovákok éltek, Béla feltehetően itt, gyermekkorában sajátította el a ruszin nyelv alapjait.

1. ábra Édesanyja, Chnat Katalin (1873–1939)
és édesapja, Gergelyi Pál János (1842–1915)

Önéletrajzában Gergelyi Béla azt írja, vagyontalan szülei nem bírták taníttatni öt gyermeküket.⁵ Már fiatalkorában megmutatkozott érdeklődő jelleme: saját bevallása szerint „kora ifjúságomban megismerkedtem a Magas-Tátra, a Kárpátok, a szepesi Magura növény-, állat-, bogár- és madárvilágával.”⁶ Tanulmányait Késmárkon végezte,

majd Kőszegre és Kassára került, honvédisiskolába.

Az első világháború kitörése után egy hónappal, 1914 augusztusában vonult be katonának, mindössze 17 évesen. 33 hónapot tölt a frontvonalban, a háborúban háromszor sérült meg. Sebesülést szenvedett egyik lábán, ami élete végéig nem gyógyult be, így 75%-os hadirokkant lett. Lábadozása alatt szerzi meg tanítói oklevelét az iglói állami tanítóképzőben. Honvéd hadnagyból tartalékos tisztté minősítik át, hogy tanítói munkát kaphasson, mivel nem szeretne katonai pályára lépni.

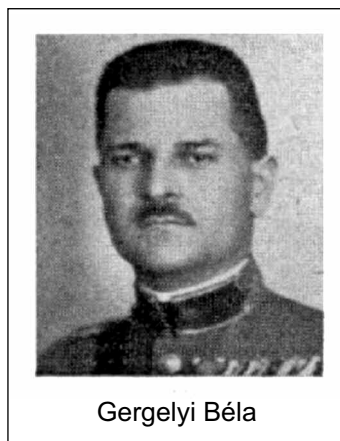
1917. október 23-án nevezik ki állami tanítónak, és a Nyitra vármegyei Lobonyára küldik.^{7,8} Mivel itt nem tudott elhelyezkedni,⁹ 1919. február 15-én Előszállásra kerül tanítónak a hatosztályos öreghegyi népiskolába. Népszámlálási biztосként szembesült azzal, hogy a falu nagy része, 42%-a írástudatlan.¹⁰

Saját visszaemlékezése szerint ekkor, az 1919-es választáson még szavazhatott a választásokon. Mivel vidéken nyílt szavazást tartottak, és Gergelyi az ellenzéki párt jelöltjére szavazott, 1945-ig újra és újra megvonták szavazójogát, minden alkalommal valamilyen adminisztratív okra hivatkozva.¹¹

A falu közösségépítésében sokféle módon vállalt szerepet.

Erre néhány példa:

- 1923-ban megalapította az előszállási önkéntes tűzoltó egyesületet.
- Koskai Józseffel, Rózsa Józseffel és Sóki Józseffel együtt benne volt abban a küldöttségben, ami 1926-ban kérvényezte a belügyminiszternél az előszállási önkormányzat megalakítását (1928-ig Előszállás jogilag Hercegfalvához, a mai Mezőfalvához tartozott).
- 1926-ban az előszállási leventegyesület főoktatójává nevezték ki, ám erről a tisztségéről alig két évvel később, valószínűleg ideológiai ellentétek miatt lemondott.
- 1929-ben az Öreghegyen házépítés közben gödröt ásva csontokra és agyagedényekre találtak. Gergelyi értesítette a Székesfehérvári Múzeumot, akik ásatást kezdeményeztek, és egy avar temetőt tár-

2. ábra Gergelyi Béla arcképe,
valószínűleg az első világháború
után készült.

1 Az itt leírtak nagy része Gergelyi Béla személyes irataira hagyatkozik. Habár ezeknek nagyrészt maga Gergelyi a szerzője, az ott közöltek egy részét más forrásból is igazolni tudtam.

2 Egyes iratokban Gergelyi Pál, Gergely Pál. Jelen tudásunk szerint a Szepes vármegyei Gergely(i) család a Görgey család oldalágából származik, ez azonban egyelőre nem nyert megerősítést. (Ez a család nem rokona a gyergyószentmiklósi Gergely családnak.)

3 Egyes iratokban Hanát Katalin, vagy szlovák formában Katarina Chnatová.

4 Édesapja csak több közös gyermek születése után, 1902-ben vette el édesanyját. Ekkor vette nevére a házasságon kívül megszületett gyermekeit, többek között Bélát is. Lásd a „Megjegyzés” rovatot Chnat Margit 1891. február 2-i anyakönyvi bejegyzését a haligóci római katolikus születési anyakönyvben. Az anyakönyv az interneten is elérhető a familysearch.org oldalon.

5 Ennek látszólag ellentmond, hogy Gergelyi apja nemesi, de legalábbis polgári származású, ráadásul állami alkalmazott (útfenntartó) volt. Az ifjúságából származó képek is középosztálybeli jólétre utalnak, de ez később változhatott, főleg, hogy a gyermekek felcseperedésével iskoláztatásuk is többre került, 1915-ben pedig elvesztették édesapjukat.

6 Gergelyi Béla (é.n.): *Amit a tűzokról / Otis tarda: / eddig tudok*. Kézirat.

7 Gergelyi Béla (é.n.): *Adatközlés*. Kézirat.

8 Hivatalos rész. *Budapesti Közlöny*, 51. évf., 248. szám, 5. o.

9 Lobonyán nem tudott tanítani, mert csak 1919 januárjában szerelt le. Eddigre a település már az újonnan létrejövő Csehszlovák Köztársaság fennhatósága alá került.

10 Gergelyi Béla (é.n.): *Feljegyzések*. Kézirat.

11 Gergelyi Béla (1967): *Előszállás*. Kézirat. Magyar Nemzeti Levéltár Kézirattára. 63. o.

3. ábra Az Előszállási Dalosegyesület pecsétje egy képeslap hátoldaláról

tak fel.¹² Később más ásatásokon is részt vett.¹³

• 1936-ban többekkel megalapították az Előszállási Dalosegyesületet, amiben éneklesen kívül színelőadásokkal is foglalkoztak.

1929. január 31-én veszi el Jankovics Teréziát, a helyi vállalkozó és boltos, id. Jankovics Ignác lányát. Így egy polgári család tagja lett, ami kifejezetten ritkának számított akkoriban Előszálláson. (Gyermekek nem született.)

Saját állítása szerint 1934-ben fegyelmi eljárást indítottak ellene tanári minőségében, amiért nem lépett be az akkori kormánypártba, a Gömbös Gyula miniszterelnök által alapított szélsőjobboldali Nemzeti Egység Pártjába.¹⁴

1938-ban, az első bécsi döntést követően tartalékos hadnagyként behívják, az előszállási lószorozási bizottságban vállal szerepet. Visszaemlékezése szerint „a kisembereknek valamennyi lovát alkalmatlannak minősítettük, az előszállási uradalom valamennyi lova bevált.” Itt kell kiemelni, hogy a falu élete során sokan keresték gondjukkal-bajukkal a pedagógust, pénzügyekben, nyugdíjügyekben, gyermekelhelyezési ügyekben segített az őt megkeresőknek, teljesen ingyenesen.¹⁵

Ugyanakkor a Felvidékről származó, evangélikus vallású tanítóval szemben valószínűleg bizalmatlanok voltak a helyi uradalom vezetői, a katolikus ciszterciek. Több jel is arra mutat, hogy Gergelyi rendkívül nehezen viselte a tekintélyt. Középosztálybeli állása miatt anyagilag is kevésbé függhetett az uradalomtól, így valószínűleg magánéletében bírálhatta azt. Magánírásaiban gyakran vádolja az uradalmat és főleg Hagyó-Kovács Gyulát nagyobb tervei megakadályozásával. Emlékei szerint Hagyó-Kovács haragudott rá és arra gyanakszik, hogy többek közt a jószágkormányzó érte el azt is, hogy Gergelyi a frontra kerüljön. Ugyanakkor erre semmilyen bizonyíték nincs.¹⁶

1940 nyarától ő lett az öreghegyi állami iskola igazgatója. Terve az volt, hogy a hatosztályos iskolát a kor elvárásainak megfelelően nyolcosztályosra bővítsé. A két új osztály elindult, de az öreghegyi iskola kibővítésére sajnos nem jutott hely, se pénz.¹⁷

Magyarország 1941. június 27-én hadat üzent a Szovjetuniónak. Gergelyit egy évvel később, 1942. augusztus 1-től tartalékos gazdasági főhadnaggyá nevezik ki,¹⁸ majd 1942. szeptember 17-én behívják. Az Ercsiben dolgozó zsidó munkásszázad parancsnokának jelölik ki, ő azonban ezt a megbízást visszautasítja. Eljárás indul ellene, majd rokkantsága ellenére 47 évesen a harctérre küldik. Az Ukrajnát meg-

4. ábra Gergelyi Béla katonatársai körében az Ukrajnát megszálló hadsereg tartalékos tisztjeként. (Jobbról a második.)

Forrás: Fortepan/Teller Ferenc

szálló magyar hadsereg tagjaként valószínűleg az ukrán hátszázad biztosítása a feladata. Ebből az időszakból származnak az ő és sógora, Jankovich Ignác által készített harctéri fényképek is.¹⁹ A képek alapján Kijev, Csernyihiv és Kozelec településeken biztosan járt. 1943. január 13-án az élelmezési csapattól a gyalogsághoz helyezik át.²⁰ 1944. január elsején az első világháborús tartalékos tisztek fokozatainak rendezésekor tartalékos századossá léptetik elő.²¹

Januárban hazakerült Előszállásra. Néhány héttel később a német hadivezetés – sok más magyar tiszthez hasonlóan a kardokkal ékesített Német Sasrend V. osztályával tüntette ki. Az érmet átadásakor nem engedte mellkasára tűzni.²² Magyarország német megszállása után, március 18-án éjjel a csendőrszázad parancsnoka, Gerencsér István felsőbb parancsra figyelmezteti Gergelyit, hogy ne készüljön semmilyen németellenes cselekménnyel. A Gestapo ezek után három napra megfigyeli őt, majd elengedik.²³

12 A Nemzeti Újság cikke szerint „a leltre Gergelyi Béla állami tanító hívta föl a muzeum figyelmét, mely helyszemlélt tartva, megállapította, hogy a kérdéses területen egy nagyobb terület kiterjedő középkori temető van és így az ásatás is eredménnyel kecsegtetett.” A székesfehérvári muzeum ásatása Előszálláson (1929. augusztus 31.), *Nemzeti Újság*, 196. szám, 4. o.

13 1931-ben újabb ásatásokba kezdett a múzeum: a Lajtos József, valamint Nagy Pál kertjében, a mai Dózsa György utcában újabb temetőt tártak fel. 1931-ben és 1933-ban Bajcsihegyen (Méniesmajortól északra, ma Mezőfalvához tartozik), 1934-ben pedig Kisapostagon tartottak ásatásokat, Gergelyi ezeken is részt vett. Az ásatásokról a *Székesfehérvári Szemle* számolt be.

14 Gergelyi Béla (1955): *Önéletrajz*. Kézirat.

15 Gergelyi Béla (é.n.): *Feljegyzések*. Kézirat.

16 A ciszterci rend vezetésével kapcsolatos ellenérzéseit Gergelyi *Feljegyzések* című iratában összegzi. Nem tudni, hogy ezt ki írta. Nyilvánvalóan volt valamilyen ellentét Gergelyi és az uradalom vezetése között. Gergelyi ezeket az ellenérzéseket arra vezette vissza, hogy ő támogatta, hogy Előszállásnak saját önkormányzata legyen, az uradalom ellenezte azt. Ugyanakkor Hagyó-Kovács az emlékirataiban arról ír, hogy támogatta Előszállás önálló önkormányzatát, sőt, az első faluháza az uradalom költségén épült. Ld. Hagyó-Kovács Gyula: *Harminc esztendő Előszálláson*, 31. évf., *Agrártörténeti Szemle*, 243–244. o.

17 Gergelyi személyes irataiban az iskolabővítés elmaradását is a ciszterci rend ellenérzéseire fogja. Ugyanakkor egy háborúra készülődő országban, a folyamatban lévő második világháborúval együtt érthető volt, miért nem akartak iskolabővítésre költeni.

18 Személyes Ügyek, *Honvédségi Közlöny a Magyar Királyi Honvédség számára*, 54. évf., 32. sz. (1942. aug. 11.)

19 Ezeket a fényképeket, melyek a front hátszázágában születtek, Teller Ferenc őrizte meg az utókorra. A képek egy része megtekinthető a fortepan.hu weboldalon, ha Teller Ferenc nevére keresünk.

20 Személyes Ügyek, *Honvédségi Közlöny a Magyar Királyi Honvédség számára*, 55. évf., 4. sz., 57. o. (1943. jan. 19.)

21 Személyes Ügyek, *Honvédségi Közlöny a Magyar Királyi Honvédség számára*, 56. évf., 31. sz., 601. o. (1944. júl. 20.)

22 Gergelyi erre így emlékezik vissza: „1943 karácsonykor a német hadvezetőség elárastotta a honvédséget kitüntetésekkel. Én, mint »fekkes«, zsidóbarát, antifasiszta stb., nem kaphattam vaskeresztet, mint a makulátlan tisztek. Csak az emlékéremmel egyenértékű sasrendet kaptam. Nem viseltem soha és nem is kértem az előírt viselési engedélyt. Lealázónak éreztem.” Gergelyi Béla (é.n.): *Feljegyzések*. Kézirat.

23 Gergelyi Béla (1967): *Előszállás*. Kézirat. Magyar Nemzeti Levéltár Kéziratára. 67. o.

Gergelyi életet ment

A teljes élettörténet szempontjából apróság, de mégis fontos dolog, hogy egy visszaemlékezés szerint a fiatal Kalmár István életét is Gergelyi mentette meg. Kalmár egy gránátot talált a front közelében és azt felrobbantotta. Ezek után saját bevallása szerint házkutatást tartottak nála, majd véresre verték a kastély épületében lévő hadparancsnokságon. Hadbírószám elé akarták állítani, mint partizángyanús egyént. Három nap fogság után Gergelyi Béla közbenjárására mentették ki, aki Kesseő László vezérőrnagynál személyesen vállalt kezességet Kalmár ártatlanságáért. Ezután Kalmárt elengedték. (A történet forrása Kalmár István 1960-as nyilatkozatának másolata.)

1944. június 22-én „az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásért” bronz katonai érdeméremben részesítették (Signum Laudis).

A Horthy Miklós vezette Magyarország októberben megkísérelt kiugrani a második világháborúból. Október 10-én Ronkay Géza alezredes behívására megszervezik a nemzetőr századokat, akik a kiugrás alatt biztosították volna a közrendet. A tervezett kiugrás napjára Gergelyi lett a falu nemzetőr parancsnoka.²⁴ A kiugrás azonban meg hiúsul, az ország vezetője október 16-tól Szálasi Ferenc nyilas nemzetvezető lett. Gergelyit azonnal leváltották parancsnoki szerepéből. Eddigre már nyilvánvaló lehetett, hogy a világháborút Magyarország elvesztette – Gergelyi valószínűleg el akarta kerülni a felesleges vérontást. Emiatt az érkező parancsok ellenére a nemzetőr század fegyvereit és lőszereit nem osztotta ki, hanem ismeretlen helyre elszállította, hogy a nemzetőr század katonai bevetését megakadályozza.²⁵

A nyilas hatalomátvétel napján Dala József vezetőjegyző irodájában megjelent Gallai János nyilas községvezető, azt követelve, hogy adják neki át a település irányítását, és hogy tűzzék ki a nyilas zászlót. Gergelyi közbenjárására Gallai Jánost kidobták az önkormányzat épületéből.²⁶ A következő héten két nyilas kormánybiztos, valamint két német főhadnagy látogatta meg az önkormányzatot, hogy a kenyérgabonát és az állatállományt a községtől elszállítsák. A jegyző visszaemlékezése szerint ezt is Gergelyi akadályozta meg, miután németül beszélgetett a főhadnagyokkal.²⁷

Szintén Gergelyi akadályozta meg, hogy a levante főoktató felsőbb parancsra a község ifjúságát nyugatra indítsa.²⁸

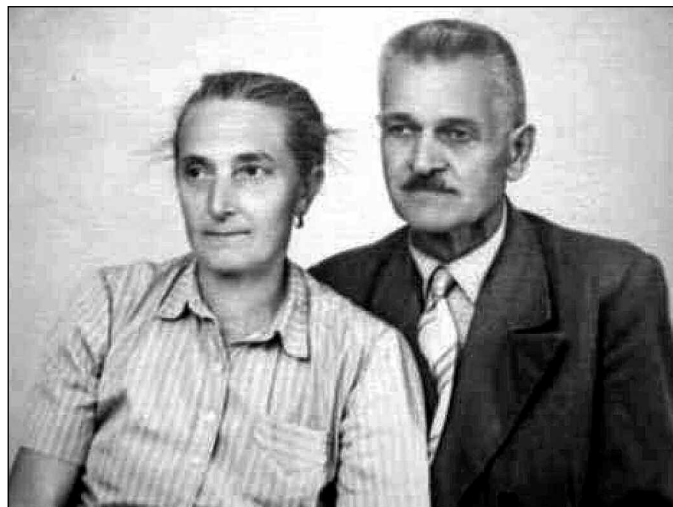
Szeptember 10-én az iskolában megszűnik az oktatás, és az iskolai berendezést is kidobják, mivel ideiglenes hadikórház települ oda.

1944. november 26-án Szálasi hadparancsában minden katonaköteles embert a legközelebbi parancsnokságra hívott. Gergelyi Budapestre utazott, hogy annak a csontbetegségének kórházi kezelését intézze, amit még az első világháborús sebei okoztak. Az Attila krt. 19. szám alatt, Fekete Vilmos kereskedő lakásában „sok más zsidóval és nem zsidóval” vészeli át az időszakot. Mivel kórházba nem tud eljutni, ezért Dusnoki Ede, zsidó munkaszázados orvos kezeli eddigre súlyossá vált csontbaját. Itt vészeli át Budapest ostromát. A szovjet csapatok 1945. január 22-én hajnalban vonultak be végleg Előszállásra,²⁹ Gergelyi csak 1945. február 1-jén került haza.³⁰ Szóbeli elmondásból arról is értesültem, hogy Gergelyi ebben az időben kihasználta tisztii mivol-

tát, melynek a megszálló szovjet hadseregben is súlya volt, és igyekezett megakadályozni az előszállási lakosság végzálását.³¹

Ezt írja ezekről az időkről: „március 1-jén fatuskókön ülve, didegelve, már tanultunk az előszállás-öreghegyi népiskolában. Sőt, a tanterületemet megosztottam, hogy a daruhegyi iskolában is meginduljon a munka. Hány fejérmegyei iskolában folyt akkor munka?” Mivel az iskola bútorzata teljesen tönkrement, társadalmi segítséggel beüvegeztette az ablakokat és iskolapadokat is szerzett. Ortutay Gyula minisztersége alatt (1947–1950) gyakran kereste őt az ötlettel, hogy Előszálláson épüljön új, korszerű iskola.

Rövid átmeneti időszak után a nagyközség politikai élete újraserveződik: újjraalakulnak a politikai pártok, március 1-jén megalakul Előszállás Nemzeti Bizottsága is. Gergelyi április 9-én belép a Független Kisgazdapártba, majd április 15-től jegyzőként vesz részt a Nemzeti Bizottság munkájában.³² Egyre jobban kiütözköznék ellentétei a község vezetésével, ezért az év végén kilép a Kisgazdapártból.³³ Részt vett az Előszállási Pedagógusok Szakszervezete megalapításában, mely 1945. június 19-én alakult meg.³⁴

5. ábra Gergelyi és felesége, Jankovics Terézia (1909–1980)

Ennek képviselő-testületi delegáltja volt, de mivel a szakszervezet érdemi munkát nem végzett, nemsokára a sárbogárdi szervezetbe olvadt.

Ezután kezdődött Gergelyi életének talán legnehezebb időszaka. A lassan kiépülő szocialista rendszer képviselőinek és intézményeinek többsége ugyanis ellenséggént tekint rá. Hiába segítette a falusiakat, és hiába voltak összeütközései a Horthy-korszakban a felette állókkal, ezekre a Nemzeti Hadsereg tartalékos tisztjeként nem hivatkozhatott. Ezek mellett nemesi származása, valamint korábbi kizgazda párttagsága is gyanússá tette az új rendszer szemében.

1945. augusztus 13-án állásától megfosztják, 1945 őszén³⁵ fél évre internálják Kistarcsára, ezután még másfél évig rendőri megfigyelés

24 Gergelyi Béla (é.n.): *Az ellenem 1950-ben hozott fegyelmi ítélet előzményei és a hamis vádak*. Kézirat.

25 Hannig János, Fésüs Pál, Horváth János és Semmelweis Ferenc nyilatkozatának másolata. Kézirat, 1960.

26 Dala József fogalmazásában: „A jelen lévő Gergelyi Béla érélyes fellépéssel azonnal eltávolította az épületből Gallai Jánost.”

27 Dala József nyilatkozatának másolata. Kézirat, 1960.

28 Gergelyi Béla (1967): *Előszállás*. Kézirat. Magyar Nemzeti Levéltár Kézirattára. 67. o. (Gergelyi első szám harmadik személyben ír saját magáról.)

29 Számvéber Norbert (2001): *Konrad 3 – Páncéloscsata Budapestért 1945*. Paktum Nyomdaipari Társaság, Budapest.

30 Gergelyi Béla (é.n.): *Feljegyzések*. Kézirat.

31 Édesapám, Kovács József elmondása alapján. Neki Németh József mesélte el, aki egy ilyen eseménynek szemtanúja volt.

32 Legkésőbb 1946. január 1-jén kilépett a Kisgazdapártból. Gergelyi Béla (1955): *Önéletrajz*. Kézirat.

33 Későbbi értékelése szerint a következő időszakban a Nemzeti Bizottság tagjai elsősorban a község vagyonát próbálták kiosztani maguk között: ezzel magyarázza a községi halastó teljes lehaladását, a régi uradalmi épületek, többek közt Kelemenhalom teljes elbontását is. Az elbontott építőanyagot a falu újjáépítése helyett dunaföldvári parasztnak adták el. Gergelyi így ír ezekről az időkről: „Amíg tehettem, akadályoztam a gáztetteket. Ezért internáltattak 1945-ben Vass Antal, Bakanics Mihály és cinkosai. Útjában voltam a gáztetteknek.” [Vass Antal az előszállási Nemzeti Bizottság kommunista tagja volt, később kivégezték.] Gergelyi Béla (1960): *Visszaemlékezés. Politikai szereplők itt Előszálláson, 1945. évi március 1-től, akik hosszú időre tették tönkre a kompárt iránti bizalmat és annak tekintélyét*. Kézirat.

34 A kezdeményező Bosnyák Pongrácz nyugalmazott plébános volt. Az elnök dr. Debreczeni Sixtus, a jegyző Schmindinger László lett. Gergelyi a vezetőség egyedüli nem egyházi kötődésű tagja volt.

35 Saját feljegyzésében augusztus 31-ét ír, míg állambiztonsági aktája szerint október 6-tól volt internálva.

— Szigligeti: A cigány című színművét tanulják az Előszállási Földművesszövetkezet dolgozóiból alakult színjátszócsoporthoz tagjai. A színdarab bemutatóját februárra tervezik. A csoport munkáját Gergely Béla vezeti.

6. ábra A színjátszókör említése a Fejér Megyei Hírlapban, 1961. január 10., 8. szám

próbálják kiharcolni), ő ezek államosítása mellett érvel. Ez rajta kívül álló okokból rövidesen megtörténik, ettől fogva az összes előszállási iskola állami fenntartásúvá válik.

Előléptetése ellenére 1948 májusában újra internálják, Gergelyi visszaemlékezése szerint ennek oka az volt, hogy községi képviselő-testületi tagként a kommunisták indítványait ellenzi. Ugyanakkor fontos megjegyezni, hogy ekkor már nem volt képviselő-testületi tag.

1950-ben lezárul fegyelmi tárgyalása: állásától megfosztják, ez ellen fellebbezésre nincs lehetősége.³⁹ Így 53 évesen nyugdíjba kényszerül. Az Oktatásiügyi Minisztérium 1955-ben értesítette, hogy nyugdíja folyósítását a Szakszervezeti Társadalombiztosítási Központtól (SZTK-tól) kérheti, ám az SZTK ezt az igényét elutasította.

Az ötvenes években főleg amatőr régészettel foglalkozik. 1952-ben a közelben épülő Sztálinváros–Rétszilas vasútvonal munkáinál találunk leleteket, ám a földmunkákat folytatják. Gergelyi utólagos leletmentésével 5 sirt tud megmenteni, a feltárás ekkor megkezdődött és a többi sír is megmenekült.⁴⁰

1952-ben az Előszállás területén lévő temetőkről készít térképet, amit a mai napig használnak feltárásoknál. 1953-ban nevezik ki a Fejér megyei Museum Bizottság tagjának, a múzeumnak számos tárgyat ajándékoz élete során.⁴¹

Életének újabb megpróbáltatásait hozta az 1956-os forradalom.⁴² Nem kis részben Gergelyi tartásának és mérsékeltségének köszönhető, hogy a faluban nem szabadultak el az indulatok. Megmenekülhettek így a tanácsházi iratok a dühös lakosságtól, valamint a községi közös tulajdont sem osztották ki, és vérontásra se került sor. Ezek mellett Gergelyi valószínűleg újra akarta szervezni a Kisgazdapárt helyi szervezetét, és ezért később, az '56-os forradalom miatti megtorlásoknál felelősségre vonták. Mivel 1956-ban visszahívták tanítani, 1957-ben újra nyugdíjazását kéri, de ezt elutasítják. Az ügyben a székesfehérvári járásbíró arra hivatkozott, hogy előző (beismerten téves és később visszavont), 1950-es fegyelmi eljárását követően nem töltött el 10 évi szolgálati időt, és 1950-es ítélete után nem lett hivatalosan rehabilitálva. Gergelyi egy későbbi írásában erről ezt mondja: „Büszke vagyok arra, hogy falum lakossága elítéli hatóságaim

alatt áll.³⁶ Állásába 1946. október 17-én visszahelyezték. Az állandó gyanúsítgatásokat meg-unva, 1947-ben fegyelmi eljárást kezdeményezett maga ellen, hogy tisztázza múltbeli tetteit.³⁷ Ugyanebben az évben értesítést kap, hogy a VII. fizetési osztály 3. fokozatába nevezik ki.³⁸ 1947-ben megakadályozza, hogy a korábban egyházi fenntartású iskolák önkormányzati kezelésbe kerüljenek (ezt a helyi egyházi személyek

döntéseit, mert tudja, hogy igazságtalanság.” A Fejér megyei MSZMP-bizottság 1960-ban, a Belügyminisztérium 1963-ban tisztázza a vádak alól, ennek ellenére továbbra sem kap nyugdíjat.

A katonaságtól 1958. április 7-én szerel le, mint a Néphadsereg tartalékos századosa. Élete végéig lelkes természet-szerető maradt.⁴³ A Magyar Madártani Egyesület honlapja szerint 1960–62 között madárgyűréssel is foglalkozott, 200 madarat gyűjtött.⁴⁴ Ezek mellett a dunaföldvári sporthorgász egyesületnek is tagja volt.⁴⁵

1967-ben fejezi be „Előszállás” című 72 oldalas helytörténeti munkáját, ami átfogó leírást ad a településről: ismerteti flóráját és faunáját, valamint történetét is. Ezt írja zárszavában: „Jó volna, ha Előszállás lakói megismernék lakóhelyük történetét. Akkor talán áldozatkészségben dolgoznának a lakóhelyük szebb, jobb és kulturáltabb jövőjéért.”

A faluban sokakkal beszélgettem Gergelyi Béla életéről. Ha volt valami, amit szinte mindenki megemlégett róla, az az, hogy Lenin utca 65. szám alatti házában hatalmas és szépen karbantartott kertje volt, a legkülönfélébb gyümölcsfákkal és virágfajtákkal. Béla bácsi mindig szeretettel gondozta és ápolta növényeit. Amatőr szinten nemeseítéssel is foglalkozott.

A tanár úr 73 évesen, 1971. szeptember 1-jén hunyt el otthonában. Az új tanévet már másokra hagyta. Úgy gondolom, egy ilyen életút megérdemelné a falu részéről az elismerést.

A CIKK ÍRÁSÁRÓL

Mint fentebb is említettem, a leírtak nagy része Gergelyi Béla személyes irataira hagyatkozik. Habár ezeknek, főleg a visszaemlékezéseknek, nagyrészt maga Gergelyi a szerzője, az ott közöltek egy részét más forrásból is igazolni tudtam. Gergelyi személyes irataiért köszönettel tartozom Magyar Lászlónénak, aki 2016-ban lehetővé tette, hogy a tulajdonában lévő iratokat digitálisan lemásoljam. A cikk írása közben kapcsolatba léptem velem Dusan Mamrilla, nagyharsasi illetőségű helytörténet-kutató. Egy Nagyharsáról, illetve egy, a Gergelyi családról szóló könyvét küldte el nekem. Segítségét, ami részben segített kibogozni Gergelyi Béla szepességi származását és családi viszonyait, ezúton is köszönöm. Ezek mellett köszönöm családomnak és barátnőmnek támogatásukat és türelmüket.

Elérhetőségem bármilyen visszajelzéshez:
kovacs-andras@outlook.com

36 2.5.4. I. V-55153 10373/49 ÁBTL 2.5.4.88/64

37 Gergelyi Béla (é.n.): *Feljegyzések*. Kézirat.

38 Ez előléptetésnek számított. Összehasonlításként: egy honvéd őrnagy ugyanúgy a VII. fizetési osztályba tartozott. Közköztudásügyi miniszteri rendelet. 26.167/1947.

39 A székesfehérvári tankerületi főigazgatóság mellett működő fegyelmi bíróság 1222-G263-2/1950, III. számú ítélete.

40 Radnóti Aladár (1954): *Leletmentő ásatások az 1952. évben*. Archeologiai Értesítő, 81. évf., 1. sz., 78. o. Gergelyi egy 1968-as újságcikkben csalódottan mondja az őt kérdező újságírónak, hogy az akkor talált mammutcsontvázat az elmúlt 16 év alatt nem sikerült kiemelni a hatóságoknak, így az lassan szétrohad. Ormos Gerő: *Falusi körképek – Előszállás*. Fejér Megyei Hírlap, 24. évf., 65. sz. (1968. március 17.)

41 1959-ben a székesfehérvári múzeumnak két kancsót, 1968-ban középkori kőbaltát ajándékozott. A későbbiekben, az '50-es, '60-as években is adományozott a székesfehérvári múzeumnak népvándorlaskori leleteket, edényeket és vastárgyakat, többek között egy vaslándzsát. Ezekről Az István Király Múzeum Évkönyve vonatkozó lapszámaiban lehet olvasni.

42 Az 1956-os forradalom falut érintő eseményeiről bővebben írok itt: Kovács András (2016): *Az 1956-os forradalom előszállási eseményei*. ELŐ-SZÓ Kisbíró Helyett, 2016., 3. sz.

43 Egy cikke a Magyar Vadászban olvasható. Gergelyi Béla (1967): *Egy „parókás” őzagancs*. Magyar Vadász, 20. évf., 8. sz. (1967. aug. 1.)

44 *Madárgyűzők Magyarországon* 2. (frissítve: 2019. június 19.) MME Madárgyűzőzési Központ, http://www.mme.hu/sites/default/files/binary_uploads/6_termeszetvedelem/madargyuruzesi_kozpont/madargyuruzok_magyarorszagon_2_1951_.pdf (Letöltve: 2020. április 23.)

45 Egy cikkben veteránként említik, így lehet, hogy már 1946-os alapításakor tagja volt az egyesületnek. A dunaföldvári horgászok negyedszázados jubileuma, Tolna Megyei Népszó, 21. évf., 59. sz. (1971. márc. 11.)

KÖTELEZŐ – VESZETTSÉG ELLENI EBOLTÁS –

Értesítem a Tisztelt ebtartókat, hogy az alábbi időpontoknak, helyeknek megfelelően lesz az idei összevezetési eboltás. Oltásban kell részesíteni minden **3 hónaposnál idősebb** ebet, mely 2020. évben még nem részesült veszettség elleni oltásban.

Az oltás díja az elővezetés helyén **4200 Ft.** A rendeletben előírt kötelező féregtelenítés az eb nagyságától függően **200–800 Ft.** Az oltásra szíveskedjenek elhozni az ebek már meglévő, **sorszámozott oltási igazolványát.** Az új, sorszámozott oltási könyv ára: **500 Ft.**

Jogszábi előírás értelmében csak mikrochippele megjelölt eb oltható veszettség ellen, az elővezetés helyén nem

végezheto a mikrochippele történő megjelölés. Kérem, hogy aki elmulasztotta a mikrochip behelyezést, szíveskedjen szólni, hogy a tartási helyen elvégezhessem a jelölést. Az oltás elvégzése különösen fontos az elmúlt években előfordult veszettségi esetek és a gyakori, embert ért ebharpások miatt.

Aki idős kora – vagy bármilyen ok – miatt nem tudja ebét az oltás helyére elvezetni, szíveskedjen szólni **telefonon (06-30-8-161-367, 25-484-687)** vagy az **oltás helyszínén,** hogy az eboltást a tulajdonos portáján elvégezhessem.

dr. Bodolai György
állatorvos

Oltás helye	Oltás időpontja	Pótoltás
Előszállás, Téliállás u.	2020. május 27. (szerda) du. 14–15 h	—
Előszállás, Nagykarcsonyi u.–Gárdonyi u. sarok	2020. május 27. (szerda) du. 15–15,30 h	2020. május 29. (péntek) de. 8–8,30 h
Előszállás, Rákóczi u.–Erkel u. sarok	2020. május 27. (szerda) du. 15,30–16 h	2020. május 29. (péntek) de. 8,30–9 h
Előszállás, Jókai u. 40.	2020. május 27. (szerda) du. 16–16,30 h	—
Előszállás, TSZ Gépműhely	2020. május 27. (szerda) du. 16,30–17 h	2020. május 29. (péntek) de. 9–9,30 h
Előszállás, Arany J. u.–Hunyadi u. sarok	2020. május 27. (szerda) du. 17–17,30 h	—
Előszállás, Baross u. 29.	2020. május 27. (szerda) du. 17,30–18 h	2020. május 29. (péntek) de. 9,30–10 h
Előszállás, Liszt F. u.	2020. május 27. (szerda) du. 18–18,30 h	—
Előszállás, Petőfi u. 136.	2020. május 28. (csütörtök) du. 15–15,30 h	2020. május 29. (péntek) de. 10–10,30 h
Előszállás, Báránytelep Vadvirág u. 2.	2020. május 28. (csütörtök) du. 15,30–16 h	—
Előszállás, Bíbic u. 18.	2020. május 28. (csütörtök) du. 16 h	—
Előszállás, Árpád u.–Kossuth u. sarok	2020. május 28. (csütörtök) du. 16,30–17 h	2020. május 29. (péntek) de. 10,30–11 h
Előszállás, Béke u. 26.	2020. május 28. (csütörtök) du. 17–17,30 h	—
Előszállás, Árpád u.–Dollár u. sarok	2020. május 28. (csütörtök) du. 17,30–18 h	—
Előszállás, Árpád u.–Bartók u. sarok Ártézi kút	2020. május 28. (csütörtök) du. 18 h	2020. május 29. (péntek) de. 11 h

A Patakparti óvoda hírei

Az óvoda tervezett programjaiból semmi nem valósulhatott meg az adott helyzet miatt. Intézményünk kezdetektől fogva ügyeletet tartott. Az élet azonban nem állt meg az óvodában. Zárt csoportokban az óvó nénik online töltik fel a tematikus tervek szerinti témák javaslatait a szülőknek.

Szerencsére közben jó idő lett, így a gyerekek élvezhetik a saját udvarukban a tavaszt. Sokan megtanultak biciklizni, segítenek az otthoni „munkában”.

A dajka nénik az egész épületet átfertőtlenítették. Az előírt járványügyi védekezésnek megfelelően járunk el. A konyha is folyamatosan üzemel ellátva a jogosultakat, szintén az előírások szerint. Közben az épület és az udvar is szépül, megújul.

Sajnos, nagycsoportosainktól sem tudunk a szokásos módon elköszönni az idei évben. Az éppen aktuálisan adott lehetőségeken belül méltó búcsúzást szeretnénk mégis tartani.

INÉ

Könyvtárunk hírei

Március 16-a óta a könyvtár is zárva van a koronavírus járvány miatt, a könyvtárlátogatás, kölcsönzés nem lehetséges. Viszont a könyvtárban nem állt meg az élet, hisz tavaly ősszel megnyertünk egy pályázatot, aminek köszönhetően a teljes bútorzat, polcok, asztalok, székek ki lesznek cserélve, és egy modern arculatot fog kapni az egész olvasótér. Ennek köszönhetően márciusban és áprilisban a teljes könyvvállományt a polcokkal együtt a raktárban helyeztük el. Ez közel 7000 db könyvet jelentett.

Májustól a Kossuth Lajos Művelődési Ház és Könyvtár közösségi oldalán lehetőség van online módon bekapcsolódni különböző játékokba.

Május közepétől visszarepülünk a múltba, és az Olvasd újra, nézd újra! játék segítségével feleleveníthetjük a régi ifjúsági filmeket, olvasmányokat. Elsősorban olyan regények kerülnek majd elő, amelyből ifjúsági film is készült. Aki követi a közösségi oldalunkat, olvashat majd sok-sok érdekességet az aktuálisan kijelölt könyvről, filmről. A végén pedig újra jönnek a kvíz kérdések.

Nagyon remélem, hogy minél előbb találkozhatunk a könyvtárban személyesen is!

Addig is játékra, olvasásra fel!

Tábiné Nyúl Gabriella

**OLVASD ÚJRA,
NÉZD ÚJRA!**

LEA CIPŐVEI
TÜSKEVÁR
Utánam srácok!
Égig érő
Gyermekrablás a Palánk utcáján
Kisasszony és a gézengúzok
Keménykalap és krumplor
Bogáncs
A Szeleburdi család
VukVuk

Ugye ismerős filmcímek a gyerekkorodból? Elevenítsd fel kedvenc szünidei matinéidat a gyerkőcökkel, hogy nekik is élmény lehessen! Olvassuk és nézzük meg együtt a régi idők kedvenc nyári gyerekfilmjeit, regényeit!

Gyere és tarts velünk a Kossuth Lajos Művelődési Ház és Könyvtár facebook oldalán! Lesz sok-sok érdekesség a könyvről, a filmről és a végén próbára teheted emlékezeted a kvíz kérdésekkel! Kihívásra fel, tarts velünk!

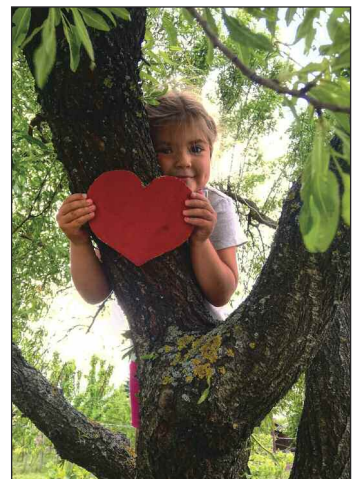
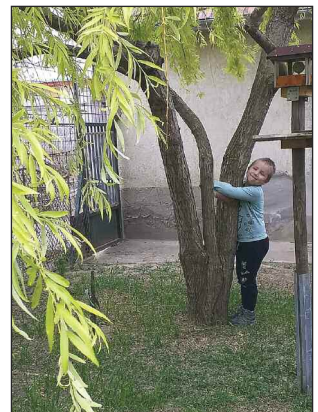

Előszállási faölelők

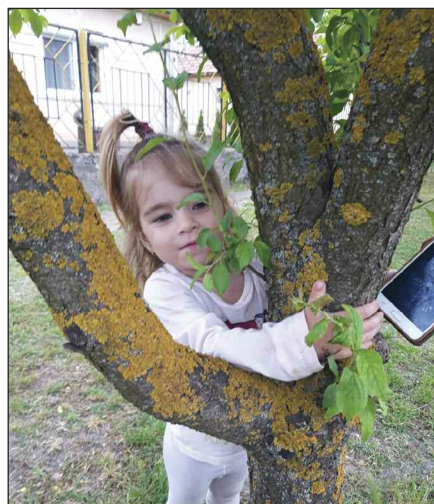

Május 10-én volt a Madarak és fák napja. Ebből az alkalomból lehetőség volt érdekes kvíz kérdésekre válaszolni. Az Ölelj meg egy fát! felhíváshoz is sokan csatlakoztak, amit ezúton is nagyon szépen köszönök. Minden faölelő egy emléklapot és egy kis jutalmat fog kapni a veszélyhelyzet elmúltával.

Tábiné Nyúl Gabriella

ITTHON

Ha valaki mondta volna még pár hónappal ezelőtt, hogy he-
tekig nem mehetünk sehova, biztosan megmosolyogtam
volna. Az év elején már szerveződött az idei kirándulás, áprilisban Lendva, Dobrovnak, orchidea kertészet. Augusztus Horvátország, pihenős öt nap. Terveztük a Versbarátok összejövetelét, egészen májusig már meg is volt a program. A klubban is szerveződtek a programjaink. Akkor, mint egy rossz álom, úgy jöttek a hírek egymásután, a döbbenettől alig tér-
tünk magunkhoz. Ez nem lehet igaz, a XXI. században. Sajnos hazánkat is elérte a koronavírus. Minden terv, nem csak a miénk, de azt hiszem mindenkié, odalett. Az aggodás beköltözött az otthonainkba, gondolatainkba. Családunkért, rokonokért, mindenkiért. De a tavasz megérkezett, a kert nap mint nap adott feladatot. Nagyon jó, hogy kertés házban lakunk, gondoltam sokszor, itt mindig akad tennivaló bőven. Szomorúan gondoltam a panellakásban élőkre, akik csak az ablakból nézhetik a tavaszi napsütést.

Milyen is a természet, újra és újra megújul. Rügyeznek a fák, nyílnak a tavaszi virágok és a madarak is hozzák a szokásos reggeli koncertjüket. Mennyire örültem mindig, kora reggel ilyen vidám madárdalra ébredni. Most semmi sem olyan, a lelünk mélyén érezzük a bajt, mi lesz, kérdezzük százszor. Telefonbeszélgetés mindennap valakivel, felhívok rokonokat, barátokat, klubtársakat, de minket is hívnak sokszor. Kicsit megnyugszom, ha azt mondják, jól vannak, már a körülményekhez képest. Mennék boltba, piacra, hiányzik az emberekkel való találkozás. Hiányoznak a boltosok, a postások, a piaci kedves árusok. Hiányoznak a templomos barátaink, akikkel mise után a templom előtt kicsit mindig beszélgetünk.

Mennék misére, de akkor mehetek, ha elvisz egy családtag, az autós misére. Jó, hogy lett ilyen, Miklós atya jóvoltából. Vinnék virágot a temetőbe, névnap, évforduló, nem merek elindulni. Itthon gyújtok gyertyát, imádkozom értük, nagyon nehéz és szomorú. Megváltozott napjainkat segítik a kirándulásainkról készült CD-k. Előszérgettel nézzük, jó egy kis időutazás, látni a Világjárók vidám kis csapatát. Aztán jönnek a hírek és döbbenet hallgatjuk.

Hálásak vagyunk mindenkinek, aki ebben a nehéz, embert próbáló helyzetben helytáll! Mi, idősek annyit tehetünk, hogy betartjuk azt, amit kérnek tőlünk. Bízunk a jó Istenben, hogy mielőbb gyógyulás útjára térnek a betegek, és vége lesz a nehéz napoknak. Átértékeljük tetteinket, mi az, ami jobbat teheti az emberiséget! Bízunk benne, hogy gyógyulni fog drága Földanyánk!

2020. május 14.

Kerlang Ferencné

Autós Húsvét Előszálláson

„Ha a keretek leomlanak, nem baj, a Lélek él, és majd terem új kereteket” – mondta egykor Slachta Margit testvér, a Szociális Testvérek Társaságának alapítója. Ezt a mondást fogadták meg a Lélek szavára figyelve az előszállási egyházközség hívei. Mihályi Miklós plébános vezetésével idén úgy szervezték meg a húsvéti ünnepet, hogy tekintettel voltak az országos kijárási korlátozásra, maximálisan betartották az előírt egészségügyi szabályozást, ugyanakkor tényleges közösségben vettek részt mind a szentmisen, mind a feltámadási körmeneten.

Forrás: www.legoliga.hu

Fotó: Kanik Edina / LEGO LIGA

ELŐ-SZÓ – Kisbíró helyett

IX. évfolyam 2. szám

Alapító: Előszállás Nagyközség Önkormányzata, 2012.

Lapnyilvántartási szám: IO/11022-4/2012., OSZK ISSN 2063-6687

Kiadó: Előszállás Nagyközség Önkormányzata,
2424 Előszállás, Fő tér 3.

A kiadásért felelős: Farkas Imre polgármester
Szerkesztő: Koczka Katalin

Készült 950 példányban, 2020. május 22-én

Nyomda: Text Nyomdaipari Kft., Dunaújváros

A sokszorosításért felelős: Knyihár Lajos ügyvezető

Megrendelés száma: 2/Esz/2020.

TŰZIFA AKCIÓ

egész évben a VADEX Mezőföldi Zrt-nél!

	Ft/erdei m3-tól	
Fenyő- és lágy lombos vastag tűzifa	~~14.580,-~~	12.065,-
Vegyes kemény lombos vastag tűzifa	~~25.200,-~~	22.860,-
Cser, bükk, tölgy, gyertyán vastag tűzifa	~~27.160,-~~	23.500,-
Akác tűzifa	~~27.770,-~~	25.000,-

Házhoz szállítást vállalunk!
Hívja bizalommal az Ön lakhelyéhez legközelebbi erdész kollégánkat!
Megújuló energiaforrás a helyi erdőkből.
www.tuzifa.vadex.hu
EUTR: AA 0073819